

Тихоновська Марія,
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

ІНШОМОВНА ОСВІТА УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ЯК ЧИННИК ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО ПРОСТОРУ

Іншомовна освіта військовослужбовців України є одним із ключових напрямів розвитку системи військової освіти і водночас важливим чинником інтеграції до євроатлантичного простору. Обрання Україною стратегічного курсу на членство в НАТО зумовлює потребу у вільному володінні іноземними мовами на всіх рівнях військової служби – від тактичного до стратегічного. Це завдання набуває особливої актуальності в умовах війни, коли швидке й ефективне опанування мов стає не лише освітньою, а й безпековою необхідністю. В умовах війни іншомовна освіта військових забезпечує ефективну комунікацію з іноземними партнерами, участь у міжнародних навчаннях, місіях та операціях, а також сприяє інтеграції України у спільний безпековий простір.

Як окремий напрям наукових досліджень, проблема іншомовної освіти актуалізує потребу в переосмисленні методологічних підходів, моделей організації навчання професійної підготовки і розвитку фахівців сектору безпеки й оборони як категорії дорослих, які навчаються. Слід також зазначити, що у контексті освітньої практики іншомовна освіта й підготовка військових охоплює проблеми методики викладання, психолінгвістики, тестування, оцінювання рівня володіння мовою. Важливим є розроблення програм інтенсивного навчання, які враховують специфіку військової служби, бойового досвіду слухачів. З позиції андрагогічного підходу практичний інтерес становить адаптація принципів навчання дорослих до військової освіти, що передбачає використання життєвого й професійного досвіду як ресурсу навчання військовослужбовців. В освітній практиці мають бути враховані психологічні

особливості слухачів, їхній бойовий досвід, потребу у швидкому засвоєнні матеріалу. Важливого значення набуває створення рівних умов навчання незалежно від військових звань, що формує атмосферу співпраці й партнерства. У цьому контексті іншомовна освіта стає предметом міждисциплінарних досліджень, де поєднуються педагогіка, лінгвістика, психологія, військова наука.

У відповідності до «Інструкції про курси іноземних мов у Збройних Силах України» Міністерства оборони України (2017) у вищих військових навчальних закладах (далі – ВВНЗ) і військових навчальних підрозділах ВНЗ проводяться курси іноземних мов у Збройних Силах України з метою здійснення загальної та спеціальної мовної підготовки військовослужбовців та працівників ЗСУ. На базі ВВНЗ функціонують навчально-наукові центри іноземних мов. Вони забезпечують іншомовну підготовку: курсанти опановують базовий курс, слухачі – англійську мову для спеціальних цілей, ад'юнкти – іноземну мову для наукової діяльності. Важливим є впровадження інтенсивних курсів тривалістю чотири місяці, що передбачають щоденні шестигодинні заняття з аудіювання, читання, граматики, письма. На курсах іноземної мови викладають виключно англійську мову, але в рамках дисципліни «Іноземна мова» викладається ще й французька та німецька мови.

Як свідчать результати дослідження О. Ромашко, завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес ВВНЗ реалізуються ключові дидактичні принципи активності, інтерактивності й діалогічності, створюючи умови для активної участі слухачів у навчанні, розвитку їхньої комунікативної компетентності. Подібні підходи ефективно застосовуються й на мовних курсах, орієнтованих на формування іншомовної комунікативної активності, зокрема у форматах «Speaking Club», «Movie Club», які забезпечують занурення у мовне середовище, відпрацювання навичок усного мовлення й аудіювання, а також розвиток міжкультурної взаємодії.

Отже, в умовах повномасштабної війни іншомовна освіта військових є не лише засобом професійної комунікації та ефективної взаємодії, а й чинником міжнародної координації, інтеграції України в євроатлантичний безпековий

простір. Іншомовна освіта українських військовослужбовців розвивається на перетині освітньої практики, міждисциплінарних наукових досліджень. Її роль не обмежується формуванням мовної компетентності, оскільки вона виконує важливі професійні, інституційні й соціальні функції: сприяє професійному зростанню військовослужбовців, розширює їхню готовність до міжкультурної, професійної взаємодії, підтримує процеси професійної трансформації, забезпечує сумісність із процедурами, термінологічними стандартами й практиками держав – членів НАТО.